

sektivora), te se predlaže, da se pri donošenju novih zakonskih propisa upotpuni lista zaštićenih objekata uz suradnju prirodnjačkih muzeja.

11. U cilju popularizacije zaštite prirode u najširim masama preporučuje se osnivanje društava za zaštitu prirode, odnosno njihovih sekcija u svim republikama.

II.

Za normalan rad i uspješno rješavanje zadataka prirodoslovnih muzeja na polju kulturno - odgojne i naučno - istraživačke djelatnosti neophodno je:

1. Da se prirodoslovni muzeji u republičkim centrima proglase republičkim ustanovama i da im se što hitnije osiguraju odgovarajuća materijalna i financijska sredstva, radne prostorije i dovoljan broj stručnih kadrova.

2. Da se što prije donesu u smislu čl. 251 stav 5 Zakona o javnim službenicima propisi potrebni za postavljanje izbornih zvanja u muzejima i zavodima za zaštitu.

3. Da Savezna prirodoslovna sekcija ili njezinj organi budu konsultirani prilikom izrade programa istraživačkih radova iz oblasti biologije, geologije i mineralogije, te da budu uključeni u izvršenje zadataka na obradi flore i faune Jugoslavije.

4. Pri izrade programa iz prirodnih nauka svih vrsta škola da se konsultiraju Prirodoslovne sekcije i njezinj organi.

5. Da bi sa svoje strane doprinijeli uspješnoj reformi školstva, a u cilju boljeg, organiziranijeg i sistematskog kulturno-prosvjetnog rada sa školama i korištenja muzeja kao mjesta za praktičnu nastavu, potrebno je da se pri izradi novih školskih programa unese odgovarajući broj satova nastave u prirodoslovnim muzejima i da se predvide organizirani i sistematski posjeti ovim muzejima.

Sekcija smatra da ima puno pravo da traži da se i prirodoslovnim muzejima omogući puni razvoj kako u kulturno-prosvjetnom, tako i naučnom pogledu, jer su oni među svim ostalim muzejima kulturnog značaja jedini koji obrađuju iskonsku prirodu iz koje je proizišao čovjek kao društveno biće. Prirodne nauke daju osnove suvremenog pogleda na svijet, a biološke nauke, koje danas dostižu svoj puni razvitak, dat će pečat čovječanstvu u skoroj budućnosti. Stoga Prirodoslovna sekcija molj da se njenim traženjima što hitnije izade u susret, jer prirodoslovni muzeji u pogledu uslova za naučni rad daleko zaostaju za kulturnim zemljama.

Kako vidimo, sekcija si je stavila u zadatak širok program rada, pa je odlučeno, da se slijedeće Savjetovanje održi u proljeće 1961. god. u Makedoniji, gdje bi se izmjenila prva iskustva i dale smjernice za daljnji rad naših prirodoslovnih muzeja

Č.

Publikacije naših ustanova — Radovi naših kolega

Lelja Dobronić, STARE NUMERACIJE KUĆA U ZAGREBU

Izdanja Muzeja grada Zagreba, sv. 2, Zagreb, 1959.

Mnoge poteškoće kod proučavanja povijesti Zagreba od kraja 18. stoljeća do 1878. godine prouzročili su različiti načini označivanja kuća brojevima, koji su se u tom razdoblju nekoliko puta mijenjali. Do sada nisu bile proučene te numeracije, jer se držalo da je do 1878. godine u Zagrebu postojao stalno isti sistem označivanja, kakav još danas postoji u nekim manjim mjestima, gdje su sve kuće u naselju označene brojevima od 1 dalje, pa svaka novo sagrađena kuća dobiva novi broj. Bilo je poznato izdanje grada Zagreba iz 1878. godine o »novoj« numeraciji kuća u Zagrebu, gdje je tada novo uvedeni sistem numeriranja kuća po ulicama bio uspoređen sa »starim«, kada su brojevi

kuća tekli bez obzira na ulice. Nije bilo poznato, da je taj »stari« sistem bio više puta mijenjan od kraja 18. stoljeća.

Studijem mnogih arhivskih i drugih podataka uspjela je dr. Lelja Dobronić nakon dugogodišnjeg rada sastaviti tabele, iz kojih se vidi, kako su se povremeno mijenjale numeracije u Gornjem i u Donjem Gradu različito od onih na Kaptolu, u Novoj Vesi i u Vlaškoj ulici te u drugim dijelovima gradskog područja. U te tabele unijela je prema raspoloživoj građi i mnoge podatke o vlasnicima kuća te o njihovim zanimanjima. Radi lakše upotrebljivosti tih tabela dodala je i abecedni pregled poznatih vlasnika kuća u to doba te dva popisa ulica prema nazivima 1878. i

1958. godine. Tumač latinskih riječi na kraju knjige toliko olakšava upotrebu ovog priručnika, da se njime može svatko služiti.

Osobitu vrijednost ima ta radnja po tome, što je uvodnim tekstom jasno protumačena metoda, kojom je dr. Dobronić postepeno povezivala sve niti ove vrlo spletene i na mnogim mjestima razderane mreže. Manjkaju naime podaci za neke dijelove i neka razdoblja. U bilješkama su navedeni vrlo pregledno svi izvori i ustanove, gdje se oni nalaze. Osobitosti pojedinih popisa rastumačene su s raznih gledišta, tako da je čitaču izvanredno olakšana upotreba djela i omogućeno mu da svaki detalj provjeri u originalu. Uzorna obrada te vrlo složene problematike može služiti kao primjer onima, koji će daljnjim istraživanjima upotpunjavati pojedine čestice te građe, da savjesno bilježe svaki iz-

vor i da ga nastoje predati drugima, pošto ga razjasne svojim shvaćanjem.

Tom studijom izvršen je važan osnovni rad, koji daje sigurna uporišta za daljnja istraživanja povijesti Zagreba. Imovinski podaci kao i podaci o zanimanju stanovnika veoma su vrijedni za socijalno-ekonomsku proučavanja razvitka grada u pojedinim razdobljima. Bez sumnje će ta knjiga služiti kao neophodno pomagalo svim historičarima, koji će nastojati razjasniti zbivanja u Zagrebu u toku posljednja dva stoljeća.

Dr. Dobronić je pored toga u svom djelu obradila razvitak izgradnje Zagreba onako kako proizlazi iz podataka, koje pružaju popisi kuća pojedinih dijelova grada u raznim razdobljima.

Ta je knjiga obiljem dosad nepoznate građe koju donosi dragocjen prilog historiografiji Zagreba.

I. Bach

KAKO SU SE LJUDI BEZ VIDA BORILI U NARODNOJ REVOLUCIJI

Izdanje Tiftološkog muzeja Saveza slijepih Jugoslavije

Publikacija »Kako su se ljudi bez vida borili u Narodnoj revoluciji« izdanje Tiftološkog muzeja Saveza slijepih Jugoslavije, prodire u srce svih onih koji ovu knjižicu pročitaju.

Ovi zapisi o životnoj borbi ljudi bez vida u Narodnoj revoluciji, pobuđuju suosjećanja s drugovima i njihovim radom u najtežim danima, koji su zahvatili čitavu našu zemlju. Narodna revolucija zahvatila je i slijepe drugove, koji iako bez vida, postaju borci protiv fašizma za novo socijalističko društvo.

Slijepi partijski rukovodilac Nikola Dukić, bio je organizator partijskog rada u Surduku, čiju partijsku organizaciju vodi do svoje junačke smrti mjeseca septembra 1943. godine. Njemu se mora zahvaliti na uspješnoj organizaciji i uključenju Surduka u NOB-u.

Drug Jovan Veselinov neobično je cijenio rad i požrtvovnost slijepog sekretara, a između ostalog kaže: »Mnogo puta me je vodio noću po selu, nalazio mi mesta za rad, odnosio ilegalni materijal, održavao vezu sa kuririma i t. d. On je celo selo tako dobro organizovao da je spadao u red najboljih u Sremu. Njegova kuća i porodica, njegova stara majka, svi su bili uz pokret i svestrano ga pomagali, kod njih su dolazili i rukovodeći drugovi, kuriri i mnogi drugi koji su radili za pokret. U »Jovu« su svi imali poverenja, niko nije odbijao da nešto učini za našu borbu ako

je to »Jova« tražio. To je bila moralno jaka ličnost koju ništa nije moglo pokolebati... čovjek izuzetno aktivan i odan stvari revolucije.«

Književnik Jovan Popović opisuje njegovu smrt: »To je taj!« zasiktale su dražinovske zmije. A, to je taj!« zaštekali su likujućji Šildovi, Romeži i ostali fašistički psi. To je taj o kome su toliko slušali, koga su toliko tražili. I sad je tu, i sad će ga naterati da govori...

Ko, zar Nikola Dukić, zar Slep? Ne, on je sad postao nem, pod udarcima i psovka, pod porugama i mukama on je prkosio i ćutao, i od te njegove nemoći prskale su bubne opne u ušima fašističkih krvnika. Ne govori »Jova«, slepi šuster. On prkosi i šuti.

I ne vidi, ali ipak gleda iznakažena lica policijskih pasa i fašističkih hajkača. I smeje se, bezglasno, smeje se tako da krvnike hvata jeza.

Naočari su mu spali, i zjape dve zarasle rane na mesto očiju. Pao mu je šešir, i kosu mu mrsi predjeseni vjetar, i spale su mu papuče s bosih nogu...

Hoće da mu namaknu omču. On uzima dah i iz svega glasa viče — da, sad je progovorio, sad viče, da drhte krvnici: »Smrft fašizmu! Živela Narodnooslobodilačka borba! Pobjeda je naša«. — Brzo mu namiču omču, i stežu je. Iz njegovog stisnutog grla još se otima jedan uzvik: »Živila Komunistič...«